

Remissyttrande

Datum 2019-05-14

RS 2019-01204

Regeringskansliet

Rosenbad 4

103 33 Stockholm

Remiss om lite mer lika - översyn av kostnadsutjämningsen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)

Västra götalandregionen (VGR) stödjer förslaget till förändring och förenkling av kostnadsutjämningsen men poängterar vikten av stabila planeringsförutsättningar. Det är viktigt att systemet är väl genomarbetat och rättvisande, att det har hög legitimitet. Förslaget innebär att antal delmodeller minskar från fyra till tre där delmodellen lön föreslås ingå i samma delmodell som hälso- och sjukvård. Förenklingar är föreslagna inom delmodellen hälso- och sjukvård och inom delmodellen befolkningsförändringar föreslås kompensation för kraftiga ökning och minskningar av befolkningen. För VGR innebär förslaget en höjd avgift med cirka 110 mnkr jämfört med dagens nivå.

Nedan redogörs för VGR:s synpunkter och medskick på utredningens olika förslag. Synpunkterna är indelade enligt samma struktur som utredningen. VGR har endast lyft de delar som vi anser värdefulla att kommentera.

8.2.4 Hälso- och sjukvård

Den nuvarande matrisen innehåller genomsnittskostnader baserade på underlag från Region Skåne 2008. En starkt förenklad version baserad på kostnadsdata från Region Skåne, Västra Götalandsregionen och Region Norrbotten år 2016 ersätter enligt förslaget nuvarande kostnadsmatris. Matrisen innehåller för närvarande kostnadsdata från 850 befolkningsgrupper och delas enligt förslaget i stället in i 22 grupper. I förslaget tas ersättningen för hiv bort ur modellen, vilket VGR bedömer som rimligt.

Beräkningarna av tillägg och avdrag för merkostnader för hälso- och sjukvård i glesbygd uppdateras och de beräknade merkostnaderna för verksamhet i glesbygd anges i indexform vilket gör att de fortsättningsvis kommer att följa kostnadsutvecklingen. Slutligen kommer merkostnader till följd av skillnader i lönenivå inkluderas som en ny komponent i hälso- och sjukvårdsmodellen. De har tidigare legat i en egen lönemodell.

VGR bedömer modellen som helhet vara en förbättring i jämförelse med befintlig. Uppdaterade kostnadsdata, färre antal grupperingar i modellen, kompensation för skillnader i utbildningsnivå samt att kostnader för hyrpersonal ingår i den föreslagna lönekostnadsmodellen är förändringar som VGR ställer sig bakom.

Avseende merkostnader för ambulanstransporter skulle dock måttet transporttid (köer i storstäder och lång transporttid till skärgården) kunna övervägas i stället för avstånd i kilometer.

I tabellen nedan framgår utfall och förändring per region enligt förslaget till förändrad delmodell för hälso-och sjukvård.

9.4 Kollektivtrafik

Den nuvarande delmodellen infördes år 2000 och syftar till att fånga upp glesbygdsproblem, trängselproblem i storstadsregionerna samt att behov av kollektivtrafik uppkommer i större tätorter. I glest befolkade områden är kostnaderna per personkilometer för kollektivtrafik med långa resor och låg beläggning högre än i tätorter. I tätorter krävs å andra sidan mer utvecklade trafiklösningar för att hantera trängsel och miljöbelastning. Den nuvarande modellen har kritiserats för att den inte tar hänsyn till höga investeringsutgifter i län med en växande befolkning samt att den genererar högre standardkostnader i större tätorter, trots att kostnaderna per personkilometer är högre i glesbygd. VGR anser att förslaget på ett bättre sätt än tidigare tar hänsyn till storstadsproblematiken.

I tabellen nedan framgår utfall och förändring per region enligt förslaget till förändrad delmodell för kollektivtrafik.

8.3.2 Befolkningsförändringar

I regioner där befolkningen växer snabbt ökar efterfrågan på offentlig service i snabbare takt än vad skattunderlaget gör, vilket beror på att skattunderlaget beräknas med en befolkning som släpar efter något i tid. I nuvarande modell finns en kompensation för eftersläpning. Den finns kvar i förslaget men kompletteras med en ny modell som även tar hänsyn till större befolkningsförändringar när befolkningen ökar eller minskar mer än två procent än riket. Beloppet som omfördelas inom modellen har utökats från cirka 0,3 mdkr till 1,4 mdkr. Endast Stockholms läns landsting och region Uppsala är nettomottagare i förslaget, dessutom är det endast Stockholms läns landsting som jämfört med dagens modell får ett ökat bidrag. Det är svårt att ha en uppfattning om delmodellen ger ett rättvisande resultat då föreslagna nivåer för gränsvärdenas nivåer och omfördelningsbeloppens storlek endast gynnar en region samtidigt som befolkningsförändringar även förekommer i andra regioner.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör